

UPOREDNA ANALIZA LOKALNE POLITIKE UPRAVLJANJA OTPADOM U OPŠTINI TRSTENIK ZA PERIOD 2021. DO 2025. GODINE

Gordana Rodić

Ekološki pokret „Moravski orašak“ Trstenik

Trstenik, oktobar 2025

1

UVOD

Uporedna analiza lokalne politike upravljanja otpadom u opštini Trstenik za period 2021. do 2025. godine je rađena za potrebe projekta „**Oplaneti se! Smanjimo količinu otpada!**“ koji realizuje Savez ekoloških organizacija „**Zelena lista Srbije**“, a koji se realizuje kroz program **EKO-SISTEM** koji sprovode Mladi istraživači Srbije uz podršku Švedske.

EP „Moravski orašak“ je u septembru 2021 godine uradio monitoring lokalne politike upravljanja otpadom u opštini Trstenik koristeći set indikatora po metodologiji za praćenje primene EU standarda u ovoj oblasti. Monitoring tabela bila je osnova za izradu **Analize i predloga lokalne politike upravljanja otpadom u opštini Trstenik** koja je prezentovana donosiocima odluka u sklopu inicijative za donošenje modernog Lokalnog plana upravljanja otpadom opštine Trstenik za period 2023-2032.godinu .

Skupština opštine Trsternik je usvojila **Lokalni plan upravljanja otpadom opštine Trstenik za period 2023-2032 godine (Sl.list opštine Trstenik br. 18/2022)**. Opšti cilj Lokalnog plana upravljanja otpadom opštine Trstenik za period 2023-2032 je uspostavljanje dugoročno održivog ekonomski racionalnog sistema upravljanja otpadom uz smanjenje negativnog uticaja na životnu sredinu i zdravlje stanovnika uključivanjem svih aktera u lokalnoj zajednici.

U izradi LPUO za opštinu Trstenik za 2023-2032 učestvovali predstavnici ustanova i preduzeća koji su davaoci usluga, korisnici usluga i predstavnici lokalne samouprave koja je nadležna za organizovanje komunalne usluge upravljanje otpadom na svojoj teritoriji: komunalno-ekološka inspekcija, kancelarija za održivi razvoj, većnik za komunalna pitanja, JKSP „Komstan“, predstavnici PPT TMO, obrazovnih institucija, Doma zdravlja Trstenik, lokalne radio televizija,civilni sektor. Za zainteresovanu javnost, građane priređivane su prezentacije nacrti dokumenata. Stavovi građana prikupljeni su sprovođenjem anketa u kojoj su članovi EP „Moravski orašak“ uzeli učešće. Ceo proces bio je vidljiv na sajtu opštine Trstenik.

Udruženje građana EP „Moravski orašak“ je aktivno učestvovalo u kreiranju dokumenta javne politike na lokalnom nivou, ali je početni entuzijizam splasnulo. Nije preuzeta aktivna uloga psa tragača koji prati sprovođenje usvojenog dokumenta i dobošara koji redovno informišu

građane o realizaciji dokumenta. **Cilj Uporedne analize lokalne politike upravljanja otpadom u opštini Trstenik za period 2021-2025 godine je da se iz ugla organizacije civilnog društva oceni efikasnost mera definisanih u LPUO za opštinu Trstenik za period 2023-2032 i efektivnost realizovanih mera kroz set indikatora po metodologiji za praćenje EU standarda u oblasti upravljanja otpadom i indikatora iz Pravilnika o Nacionalnoj listi indikatora zaštite životne sredine (Sl.glasnik RS br.37/2011) datih su u članu 3 u tematskoj celini 5 -Otpad indikatora za upravljanje otpadom.**

(Napomena: Korišćen je set indikatora iz 2021.godine.)

Trstenik, 25.09.2025.g

sAutor Gordana Rodić

1. ZAKONODAVNI OKVIR

Nadležnost lokalne samouprave u oblasti upravljanja otpadom definisana je u sledećim nacionalnim dokumentima:

1. Zakon o planskom sistemu Republike Srbije, Sl. Glasnik RS br.30/2018
2. Zakon o lokalnoj samoupravi, Sl.glasnik RS br.129/2007, 83/2014, 101/2016, 47/2018
3. Zakon o komunalnim delatnostima, Sl.glasnik RS 88/2011, 104/2016, 95/2018, 94/2024
4. Zakon o upravljanju otpadom, Sl.glasnik RS br. 36/2009, 88/2010, 14/2016 I 95/2018, 35/2023
5. Program upravljanja otpadom u Republici Srbiji za period 2022-2031, Sl.glasnik RS 12/2022 sa Akcionim planom za sprovođenje programa za period 2022-2024 za operacionalizaciju i ostvarenje definisanog opšteg i specifičnog cilja
6. Zakon o ambalaži i ambalažnom otpadu, Sl.Glasnik RS br.36/2009, 95/2018
7. Plan prevencije nastanka otpada za period od 2025-2031 g
8. Uredba o načinu i postupku upravljanja otpadom od građenja i rušenja, Sl.glasnik RS 93/2023, 94/2023
9. Uredba o odlaganju otada na deponije, Sl.glasnik RS br 92/2010

10. Uredba o utvrđivanju Plana za smanjenje ambalažnog otpada za period 2020-2025 , Sl.glasnik RS 80/2020

Javna politika upravljanja otpadom u Opštini Trstenik definisana je u Lokalnom planu upravljanja otpadom za period od 2023-2032 godine. Opšti i specifični ciljevi LPUO opštine Trstenik usklađeni su sa opštim i specifičnim ciljevima Programa upravljanja otpadom u Republici Srbiji za period 2022-2031.

2. PRAĆENJE REALIZACIJE LPUO

U skladu sa Zakonom o Upravljanju otpadom, član 74 , JLS je dužna da jednom godišnje razmatra Izveštaj o realizaciji LPUO na svojoj teritoriji i da isti dostavi Ministarstvu zaštite životne sredine i Agenciji za zaštitu životne sredine. ***Poznato je da opština Trstenik dostavlja izveštaj do 31.03. tekuće godine za predhodnu godinu Agenciji za zaštitu životne sredine, ali Izveštaj nije na agendi sastanaka Opštinskog veća i Skupštine opštine i nije dostupan zainteresovanoj javnosti na opštinskom sajtu ili javnim prezentacijama.***

Akcionni plan za implementaciju LPUO opštine Trstenik za period 2023-2032 sadrži jedan opšti i pet specifičnih ciljeva i u okviru svakog cilja se nalaze mere i aktivnosti za realizaciji istog. Na osnovu Izveštaja za 2023 i 2024 možemo da pratimo mere i aktivnosti koje su realizovane

Prilikom pripreme izveštaja o realizaciji LPUO prate se mere i aktivnosti koje su opština Trstenik u saradnji sa JKSP „Komstan“ sprovele u skladu sa svojim nadležnostima i finansijskim mogućnostima . Predmet naše analize su Izveštaji za 2023 i 2024 godinu.

2.1 Efikasnost specifičnog cilja 1: Jačanje administrativnih kapaciteta na nivou opštinske uprave i operativnih kapaciteta u komunalnom preduzeću u oblasti upravljanja otpadom

Za dostizanje ovog cilja predviđene su sledeće mere i aktivnosti:

- Jačanje kapaciteta (zapošljavanje i edukacija) zaposlenih u službama zaduženim za planiranje, izdavanje dozvola i sprovođenje propisa u oblasti upravljanja otpadom u OU. *Mera je realizovana unapređenjem profesionalnih kapaciteta zaposlenih u službama za planiranje, izdavanje dozvola i sprovođenje propisa u oblasti upravljanja otpadom u Opštinskoj uprav i (OU) Trstenik putem eksternih obuka koje su organizovali*

stalna konferencija gradova (SKGO) i Nacionalna akademija za javnu upravu (NAJU). Nadležne službe su u svom radu primenjivale nacionalne i lokalne propise u oblasti upravljanja otpadom i održavale dobru koordinaciju i komunikaciju između relevantnih institucija. U Službi za Lokalno ekonomski razvoj zaposlen je mlađi savetnik za zaštitu životne sredine.

- Obezbeđenje dovoljnog broja radnika odgovarajuće klasifikacione strukture na poslovima upravljanja komunalnim otpadom u JKSP „Komstan“. Mera je realizovana povećanjem broja zaposlenih na poslovima upravljanja otpadom: 2 vozača i 5 poslužioca smetlara)

Stav ekološke organizacije : U toku izrade LPUO ljudski resursi u oblasti upravljanja otpadom su indentifikovani kao veliki problem: nedovoljan broj zaposlenih, nekompetentnost i motivacija zaposlenih. Zapošljavanje je i dalje opterećeno zabranama za zapošljavanje u javnom sektoru, nekonkurentnošću zarada vozača u komunalnoj delatnosti u odnosu na druge i zapošljavanjem osoba sa neadekvatnim formalnim obrazovanjem i potpunim izostankom internih obuka u OU za sprovođenje upravnog postupka.

2.2 Efikasnost specifičnog cilja 2: Unapređenje sistema sakupljanja otpada i proširenje ukupnog obima sakupljanja na 100%

Za dostizanje ovog cilja predviđene su sledeće mere i aktivnosti:

- Sukcesivna nabavka tipiziranih kontejnera za sakupljanje otpada. Mera je realizovana nabavkom 81 kontejnera za komunalni otpad zapremine 1,1 m³ i njihovim postavljanjem u seoskoj sredini i zoni kolektivnog stanovanja u gradu. Ova aktivnost finansirana iz opštinskog Fonda za zaštitu životne sredine.
- Nabavka tipiziranih posuda za sakupljanje otpada u zoni individualnog stanovanja. Mera je realizovana nabavkom 1750 kanti zapremine od 120 l i 357 kanti zapremine od 240 l kroz program Ministarstva za zaštitu životne sredine.
- Nabavka vozila za proširenje obuhvata sakupljanja otpada i pojačana dinamika pražnjenja uz obezbeđenje vozača i poslužioca vozila. Mera je realizovana nabavkom autosmećara (Volvo od 16 m³) uz prijem jednog vozača i tri poslužioca i autosmećara (MAN od 16m³) uz prijem jednog vozača i dva poslužioca sredstvima Fonda za zaštitu životne sredine opštine Trstenik i nabavka autosmećara (FORD od 16m³) – donacija

Ministarstva zaštite životne sredine. Nabavkom vozila i zapošljavanje vozača i poslužioca autosmećara pojačana je dinamika pražnjenja posuda za prikupljanje otpada jednom nedeljno u svim seoskim sredinama.

- Održavanje nesmetanog funkcionisanja sanitarne kasete na gradskoj deponiji. Mera je realizovana redovnim zastiranjem sanitarne kasete, održavanjem sistema za procedne vode, nabavkom autocisterne MAN 10m3 za dostavu vode za potrebe održavanja sanitarne kasete i gašenja eventualnih požara na deponiji.
- Uklanjanje postojećih divljih deponija i čišćenje terena sa merama sanacije i rekultivacije. Mera je realizovana uklanjanjem dve divlje deponije.

Stav ekološke organizacije: Pohvalno je što su uslugom organizovanog prikupljanja otpada obuhvaćena sva naseljena mesta u opštini i što je svim domaćinstvima ova usluga postala dostupna i blagovremena. Povećani obim i još uvek nedovoljna primarna selekcija uticali su na povećanu količinu mešanog otpada koji se deponuje i prebrzo punjenje sanitarne kasete gradske deponije. Sanitarna kasete je održavana uz jednodnevni požar u avgustu mesecu.

2.3 Efikasnost specifičnog cilja 3: Uvođenje sistema odvojenog sakupljanja, ponovnog korišćenja i reciklaže otpada uz smanjenje odlaganja na sanitarnu deponiju za 30% do 2030 godine

Za dostizanje ovog cilja predviđene su sledeće mere i aktivnosti:

- Uspostavljanje mreže primarne selekcije po principu „dve kante“ (definisane ambalažni otpad - suva kanta i ostali otpad - mokra kanta) na mestu nastanka u domaćinstvima, ustanovama i preduzećima. Mera je realizovana uz podršku EKOSTAR PAKA podelom 1750 kanti za 875 domaćinstava u zoni individualnog satnaovanja na području GUP-a. Domaćinstva su dobila po dve kante: žutu za sakupljanje PET ambalaže i plavu za papir. Podrška je nastavljena podelom 32 kanti u matičnim osnovnim školama i donacijom prese za PET ambalažu JKSP „Komstan“. Predviđena dinamika pražnjenja je dva puta mesečno. EKOSTAR PAK je organizovao kratkoročnu akciju prikupljanja staklene ambalaže iz ugostiteljskih objekata u užem gradskom jezgru.

- Nabavka vozila za sakupljanje reciklabilnog otpada kiperima sa rukom i autosmećara za taj otpad. *Nije se otpočelo sa realizacijom ove mere. Kontejneri i kante sa reciklabilnim otpadom se prazne ručno u kamione.*
- Primarna separacija i kompostiranje zelenog otpada izgradnjom gradske kompostane i kućnim kompostiranjem u zoni individualnog stanovanja. *Nije se otpočelo sa realizacijom ove mere.*
- Pripreme za deponovanje otpada u Regionalnom centru za upravljanje komunalnim otpadom u Kraljevu. *Mera se realizovala kroz učešće predstavnika opštine Trstenik u radu regionalnog tima za upravljanje komunalnim otpadom i Skupštine društva „Region Kraljevo“ DOO. Opština Trstenik učestvovala u finansiranju rada RCUO „Region Kraljevo“ DOO. Skupština opštine Trstenik je 2025 donela odluku o istupanju iz RCUO „Region Kraljevo“.*

Stav ekološke organizacije: Pohvalno je uspostavljanje primarne selekcije u gradskoj zoni, ali je treba u skladu sa resursima proširiti i na seoska područja, bar na veće mesne zajednice. Dinamika pražnjenja se ne poštuje i domaćinstva najčešće pune obe kante za reciklažni otpad sa PET ambalažom. Građanima nisu podeljena precizna uputstva šta da odlažu u kante za PET i limenke, pa se u njima nalaze prljave flaše od ulja, ambalaža od PVC i PP plastike. Velike su količine stakla za koji nema sistemsko rešenje i neophodno je da se postave staklena zvana. Nadamo se da će pokrenuta proizvodnja u fabrici stakla u Paraćinu ubrzati proces prikupljanja staklene ambalaže.

Opština Trstenik je u velikoj prednosti, jer je rekultivisala 2/3 gradske deponije u Osaonici i izgradila sanitarnu kasetu. Uspostavljanje regionalne deponije umesto da se približava udaljava se. Skupština opštine Trstenik je donela odluku o istupanju iz RCUO „Region Kraljevo“, ali nemamo informacije kome će da pristupe. Po Akcionom planu za sprovođenje Programa upravljanja otpadom za period 2022-2024 predviđena je izrada tehničke dokumentacije i početak radova na izgradnji RCUO „Kraljevo“ iz kredita NR Kine „Čista Srbija“ 2024 godine, ali nema informacija o preduzetim aktivnostima. Nadamo se da će grad Kraljevo koji ima najviše problema u upravljanju otpadom, jer je na sadašnjoj gradskoj deponiji u više navrata izbijao višednevni požar težak za gašenje ubrzati proces..

2.4 Efikasnost specifičnog cilja 4: Uspostavljanje sistema za sakupljanje, ponovnu upotrebu i reciklažu opasnog otpada iz domaćinstava i posebnih tokova otpada

Za dostizanje ovog cilja predviđene su sledeće mere i aktivnosti:

- Izgradnja reciklažnog centra sa linijom za sekundarnu selekciju „sve kante“ i prostorom za odlaganje opasnog i kabastog otpada iz domaćinstava. *Mera je delimično realizovana. Građevinski projekat izgradnje reciklažnog centra nije realizovan, ali je JKSP „Komstan“ od operatera Ekostar pak dobio liniju za sekundarnu selekciju otpada iz „suvih“ kanti koju je smestio u svom postojećem prostoru i izdvaja presovanu PET ambalažu i karton i papir. JKSP „Komstan“ nema mogućnosti za prikupljanje i skladištenje opasnog otpada iz domaćinstva. Kabasti otpad se redovno prikuplja svakih petnaest dana i po pozivu korisnika, ali se na žalost deponuje na gradskoj deponiji u Osaonici.*
- Organizovanje kampanja za prikupljanje pojedinih vrsta otpada (električni i elektronski otpad, plastični otpad iz poljoprivredne proizvodnje, opasan otpad iz domaćinstva, kabasti otpad i dr). *Mera se ne realizuje organizovano kao kampanja opštine ili JKSP „Komstan“. Građani sakupljačima i prodavcima uz novčanu nadoknadu ustupaju neispravne električne i elektronske uređaje i akumulatore. Nema akcija za prikupljanje plastičnog otpada iz poljoprivredne proizvodnje.*

Stav ekološke organizacije: Za ostvarivanje ovog cilja ima vremena do 2032 godine. U svakom domaćinstvu i ustanovi se mnogo koriste različite baterije koje su opasan otpad, a za koje nema organizovano rešenje. Dok je medicinski otpad korektno rešen, nema mesta gde građani mogu da odlože lekove kojima je istekao rok. Otpad iz poljoprivredne proizvodnje kao što su žetveni ostaci i istrošena plastična creva za polivanje, zasene i plastične folije su glavni materijal na divljim deponijama, a o opasnom otpadu da i ne govorimo.

Kabasti otpad se sakuplja i deponuje na gradskoj deponiji. Ne čini se ništa da se pojedini predmeti koji imaju upotrebnu vrednost prenamene -apcikiraju. U opštini nedostaju mesta gde bi građani mogli da ostave stare stvari koje bi neko drugi uz doradu koristio.

2.5 Efikasnost specifičnog cilja 5: Razvijanje svesti stanovništva o značaju adekvatnog upravljanja otpadom

Za dostizanje ovog cilja predviđene su sledeće mere i aktivnosti:

- Pravovremeno informisanje građana o novim uslugama upravljanja otpadom. *Mera se realizuje informisanjem građana o novim uslugama u oblasti upravljanja otpadom kroz priloge na lokalnim medijima -Radio televizija Trstenik i edukacijom korisnika komunalnih usluga o načinu odlaganja reciklabilnog otpada podelom štampanih obaveštenja na poleđini računa za komunalne usluge.*
- Sprovođenje kampanje o značaju primarne selekcije i reciklaže otpada. *Mera je realizovana održavanjem edukativnih radionica u 8 matičnih osnovnih škola za podsticanje primarne selekcije ambalažnog otpada i konstantno sakupljanje reciklabilnog materijala u školama. Škole su uključene u takmičenje učenika nižih razreda. Organizovanje takmičenja đaka nižih razreda osnovnih škola u saradnji sa operaterom sistema upravljanja ambalažnim otpadom „Ekostar Pak“ pod nazivom „Ko sakupi više, čisto mu se piše“ u 2023. godini i „Eko robotika“ u O.Š. „Živadin Apostolović“ Trstenik koja je sakupila i predala najviše reciklabilnog otpada u saradnji sa „Ekostar pakom“ u 2024. godini.*
- Sprovođenje edukativnih radionica i seminara za različite grupe o mogućnostima preduzetništva u oblasti reciklaže i cirkularne ekonomije. *Mera je realizovana organizovanjem radionica za predstavnike OCD, omladine i zainteresovane javnosti na temu cirkularne ekonomije kroz projektne aktivnosti EP „Moravski orašak“ i Zelene liste Srbije.*
- Organizovanje akcija za prikupljanje i zbrinjavanje pojedinih vrsta otpada. *Mera je realizovana podrškom organizacija civilnog društva putem konkursa za finasiranje iz budžeta opštine Trstenik.*

Stav ekološke organizacije: Projektno finasiranje Trsteničke radio televizije onemogućilo je emitovanje emisija koje su posvećene tematski ekologiji. TRT emituje priloge u svojim informativnim emisijama o ekološkim aktivnostima udruženja, komunalnog preduzeća, opštine i škola. Potrebno je da se kroz dokument javne politike koji se prvi izradjuje i usvaja pripremi i konkretan programa za edukaciju i informisanje građana i da se finasiraju projekti iz tog programa iz budžeta opštine. Veliki uspeh je što u opštini Trstenik tri škole imaju status ekoškola koje su aktivne u programu. EP „Moravski orašak“ uključuje škole u svoje projekte konkretno „Oplaneti se! Smanjimo količinu otpada“ i evropski projekat „STEP“.

3. EFEKTIVNOST LOKALNOG PLANA UPRAVLJANJA OTPADOM

3.1 Nacionalni indikatori za praćenje realizacije LPUO

Zakonom o zaštiti životne sredine („Sl. glasnik RS“, br. 135/04, 36/09, 36/09-dr. zakon, 72/09-dr. zakon, 43/11-odluka US,14/16, 76/18 i 95/18-dr. zakon), predviđeno je da lokalna samouprava, u okviru svoje nadležnosti obezbeđuje kontinualnu kontrolu i praćenje (monitoring) stanja životne sredine, pri čemu monitoring čini sastavni deo jedinstvenog informacionog sistema zaštite životne sredine.

Monitoring i revizija su osnovni delovi procesa implementacije. Monitoring će odrediti da li su akcije iz Plana upravljanja otpadom postignute i da li je otpad u hijerarhiji u skladu sa principima Programom upravljanja otpadom u Republici Srbiji za period od 2022-2031 godine.

Lokalni indikatori će takođe doprineti dajući sveukupno sagledavanje upravljanja otpadom. Na taj način će biti označen napredak i obeležena ključna pitanja koja treba razmatrati u narednom periodu. Proces izbora najprihvatljivijih opcija za životnu sredinu je ozbiljan i osetljiv proces, koji uključuje lokalnu samoupravu i veliki broj zainteresovanih strana.

Plan upravljanja otpadom potrebno je usaglasiti nakon pet godina, a nakon deset godina uraditi novi Lokalni plan upravljanja otpadom. Revizija LPUO za opštinu Trstenik biće potrebna kod prelaska deponovanja otpada na regionalnu deponiju u Kraljevu ili kada dođe do izmene zakonskih propisa na nivou RS, na primer prelazak na depozitni sistem za reciklabilni ambalažni otpad.

Efikasnost sprovođenja LPUO-realizacija planiranih aktivnosti prate nadležne institucije u Opštinskoj upravi Trstenik i JKSP „Komstan“. Ove službe su u obavezi da dostavljaju izveštaje nacionalnim institucijama za zaštitu životne sredine (Agenciji za zaštitu životne sredine) na njihovim definisanim obrascima:

KOM 1-Godišnji izveštaj o upravljanju komunalnim otpadom;

GIO 2- Godišnji izveštaj operatera na deponiji otpada;

DEP 2-Obrazac za divlje deponije:

Podaci iz ovih obrazaca koriste se za praćenje efektivnosti Lokalnog plana upravljanja otpadom, jer sadrže vrednosti nacionalnih indikatora za oblast upravljanja otpadom.

U Pravilniku o Nacionalnoj listi indikatora zaštite životne sredine (Sl.glasnik RS br.37/2011) dati su u članu 3 u tematskoj celini 5 -Otpad indikatori za upravljanje otpadom. Za potrebe praćenja realizacije LPUO izabrani su indikatori dati u Tabeli br. 14. Za izradu ove uporedne analize korišćeni su podaci iz KOM 1 i GIO 2 za godinu 2021 i 2024.

A	Nastajanje otpada		2021	2024
1	Ukupna količina proizvedenog otpada	Ukupna količina proizvedenog otpada godišnje (t/god.)	8190 t	9304 t
		Ukupna količina proizvedenog otpada po stanovniku godišnje (kg/stan./god.)	231 kg/stan/god	264kg/stan/dan
		Ukupna proizvodnja otpada po grupama prema Katalogu otpada godišnje (t/grupa/god.)	20.03.03-345 t 20.03.01-950 t 20.01.40-35 t 20.01.39-275 t 20.01.11-190t 20.01.08-3750t 20.01.02-397 t 20.01.01-565 t	20.03.03-512t 20.03.01-2535 t 20.01.40-95t 20.01.39-144 t 20.01.11-195t 20.01.08-4860t 20.01.02-397 t 20.01.01-565t
2	Intenzitet proizvodnje otpada	Količina otpada po stanovniku (EUR/stan)	-	-
3	Količina proizvedenog komunalnog otpada	Količina proizvedenog komunalnog otpada godišnje (t/god.)	8190 t	9304 t
		Količina prikupljenog komunalnog otpada godišnje (t/god.)	8190 t	9304 t
		Proizvodnja komunalnog otpada po stanovniku (kg/stan/god.)	231 kg/stan/god	264kg/stan/god

		Broj stanovnika obuhvaćenih prikupljanjem komunalnog otpada (% od ukupnog broja stanovnika)	36138/35415 98%	35141 100%
		Ukupna proizvodnja otpada iz domaćinstava (t/god.)	8190t	9304 t
		Ukupna količina odvojeno prikupljenih vrsta otpadapapir, staklo, metal, plastika, organski otpad, biootpad i dr.(t/vrsti/god.)	Plastika 15.01.02-7,32t	plastika 15.01.02-19,99t Karton 15.01.01-2,48 t
4	Količina proizvedenog opasnog otpada	Količina proizvedenog opasnog otpada godišnje (t/god.)	-	-
		Količina proizvedenog opasnog otpada iz domaćinstva (t/god.)	-	-
5	Količina proizvedenog industrijskog otpada	Ukupna količina proizvedenog industrijskog otpada godišnje (t/god.)	-	-
		Proizvodnja otpada po grupama prema Katalogu otpada godišnje (t/grupa/god.)	-	-
6	Količina proizvedenog ambalažnog otpada	Količina proizvedenog ambalažnog otpada godišnje (t/god.)	1470t	3163 t
		Udeo reciklirane kol. po vrsti ambalažnog materijala u ukupnoj kol. proizvedene vrste (% od ukupne količine)	Pet 275/7,32 t 3%	PET 144/20t 14% Papir556 /2,48 t 0,44%

7.	Količina proizvedenog biorazgradivog otpada	Ukupna količina proizvedenog biorazgradivog otpada godišnje (t/god.)	3750 t	4860 t
		Količina biorazgradivog otpada upotrebljena za kompostiranje (t/god.)	-	-
8	Količina proizvedenog elektronskog otpada	Ukupna količina proizvedenog elektronskog otpada godišnje (t/god.)	-	-
9	Količina otpadnih vozila	Broj otpadnih vozila godišnje (br/god.)	-	-
10	Količina otpadnih guma	Količina proizvedenog otpada od otpadnih guma (t/god.)	-	-
11	Količina proizvedenog otpadnog ulja	Ukupna količina ulja stavljenih na tržište (t/god.)	-	-
		Količina skupljenog otpadnog ulja godišnje (t/god.)	-	-
12	Količina proizvedenog otpadnog mulja iz uređaja za prečišćavanje	Količina proizvedenog mulja iz uređaja za prečišćavanje otpadnih voda godišnje (t suve materije/god.)	-	-

	otpadnih voda			
13	Količina medicinskog i otpada sličnog medicinskom	Ukupna količina medicinskog i otpada sličnog medicinskom (t/god.)	-	-
14	Količina proizvedenog otpada od građenja i rušenja	Ukupna količina proizvedenog otpada od građenja i rušenja godišnje (t/god.)	230 t	400 t
B Infrastruktura (privredni subjekti)				
15	Ovlašćen i privredni subjekti za upravljanje otpadom	Ukupna količina privredni subjekata (br.) Broj privredni subjekata prema vrstama otpada	JKSP „Komstan“ Kappa star recycling d.o.o	JKSP „Komstan“ Kappa star recycling d.o.o
C Upravljanje otpadom				
16	Količina recikliranog otpada	Ukupna količina recikliranog otpada (t/god.)	1470t	3163 t
		Ukupna količina recikliranog ambalažnog otpada (t/god.)	1470 t	3163t
17	Količina biorazgra	Ukupna količina biorazgradivog otpada (t/god.)	3750t	4860 t

	divog otpada			
18	Količina izdvojenog o prikupljenog otpada	Ukupna količina izdvojenog prikupljenog otpada (t/god.)	7,32 t	22,5 t
		Ukupna količina izdvojenog prikupljenog otpada po vrstama (t/god.)	PET-7,32 t	PET-20t Karton-2,5 t

3.2 Analiza nacionalnih indikatora

1. Ukupna količina prikupljenog otpada raste. Povećan je obuhvat mesta gde se organizovano prikuplja komunalni otpad na 100%, ali broj stanovnika obuhvaćenih ovom uslugom je ostao isti, jer se smanjio broj od 36138 u 2021 na 35141 u 2024. godini. Povećana količina otpada po stanovniku od 231 kg/stan/god na 264 kg/stan/dan je rezultat pojačane dinamike praznjenja posuda za odlaganje u seoskoj sredini. Opština Trstenik je daleko ispod proseka u RS od 480kg/stan/god.

2. Problem je što se i dalje u sanitarnu kasetu odlaže mešoviti otpad, jer je mali stepen odvojeno prikupljenog ambalažnog otpada iz domaćinstava. Operateri se usmeravaju više na komercijalne objekte i privredu. Podela kanti za reciklažni otpad domaćinstvima kao rezultat ima povećanje prikupljenog ambalažnog otpada (papir i PET) od 7,32t na 22,5 t što je veliko povećanje, ali nedovoljno da se ispune zahtevi definisani u Uredbi o utvrđivanju Plana smanjenja ambalažnog otpada za period 2020-2025 (Sl.glasnik RS 81/2020) iz koje je preuzeta Tabela.

		Opšti ciljevi				
		2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Ponovno iskorišćenje [%]		61	62	63	64	65
Reciklaža [%]		56	57	58	59	60
		Specifični ciljevi za reciklažu				

		2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Papir/karton	[%]	62	64	66	68	70
Plastika	[%]	26	30	34	38	42
Staklo	[%]	44	45	46	47	48
Metal	[%]	45	46	47	48	49
Drvo	[%]	17	19	21	23	24

3. Ukupna količina biorazgradivog otpada raste i predstavlja potencijalnu opasnost za stvaranje metana i požara. Trnovima se iz deponije izvlači metan i koristi kao energent za sistem za prečišćavanje procednih voda sa deponije, ali je neophodno što pre rešiti biorazgradiv otpad, jer ubrzano puni sanitarnu kasetu. Sprovoditi kampanje za tarupiranje zelenog otpada i kompostiranje u kućnim uslovima u zoni individualnog stanovanja.

4. Drastično povećanje deponovanja otpada od rušenja i građevinskog otpada je rezultat primene Uredbe o načinu i postupku upravljanja otpadom od građenja i rušenja po kojoj investitori moraju da imaju Plan upravljanja otpadom i da taj otpad odlože na propisano mesto, a ne bilo gde.

5. JKSP „Komstan“ je unapredio način deponovanja prikupljenog otpada od D1 -deponovanje otpada u zemljište ili na zemljište (na pr zakopavanje u zemlju) do D5 -Posebno projektovane deponije (npr.odlaganje otpada u linearno poređane pokrivne ćelije, međusobno izolovane od životne sredine)

3.3 Set indikatora po metodologiji za praćenje EU standarda u oblasti upravljanja otpadom u JLS

KAPACITETI JLS

Institucionalni i infrastrukturni

- 1.1. Regionalna sanitarna deponija
- 1.2. Izveštavanje o realizaciji plana
- 1.3. Evidencija o količini i sastavu otpada
- 1.4. Služba JLS
- 1.6. Registar dozvola

PLANSKA DOKUMENTA

- 2.1. Lokalni plan upravljanja otpadom
- 2.2. Ostvarenost ciljeva
- 2.3. JLS ima usvojen regionalni plan upravljanja otpadom

REALIZACIJA PLANOVA

- 3.1. Stanje deponije
- 3.2. Broj uklonjenih sanitarnih deponija
- 3.3. Pokrivenost prikupljanjem otpada
- 3.4. Uspostavljen sistem razdvajanja optada iz domaćinstava
- 3.5. Odlaganje opasnog otpada

UČEŠĆE GRAĐANA

- 4.1. Stepen učešće u donošenju odluka,
- 4.4. Zadovoljstvo komunalnim uslugama

OCENE:

0 – JLS ne izvršava izvorne i poverene nadležnosti i ne sprovodi mere i aktivnosti koje su utvrđene zakonom;

1 – JLS delimično izvršava izvorne i poverene nadležnosti i delimično sprovodi mere i aktivnosti koje su u skladu sa zakonom.

2 – JLS izvršava izvorne i poverene nadležnosti i sprovodi mere i aktivnosti u skladu sa zakonom;

3 – pored toga što JLS izvršava izvorne i poverene nadležnosti i sprovodi mere i aktivnosti koje su utvrđene zakonom u JLS postoje primeri dobre ili inovativne prakse koje mogu služiti kao primeri postupanja iznad zakonskih standarda.

R.b	Ocena 0		Ocena 1		Ocena 2		Ocena 3	
	2021	2024	2021	2024	2021	2024	2021	2024
1.1								
1.2								
1.3								
1.4								

1.6								
2.1								
2.2								
2.3								
3.1								
3.2								
3.3								
3.4								
3.5								
4.1								
4.2								

3.4 Analiza seta indikatora po metodologiji EU

1. Opština Trstenik je u periodu 2021. do 2024. godine uradila moderan Lokalni Plan upravljanja otpadom za period 2023-2032. godinu čiji su opšti i specifični ciljevi usklađeni sa Programom za upravljanje otpadom u RS za period 2022-2031 godina i nadležna služba OU je pripremila izveštaje o realizaciji LPUO za 2023. i 2024. godinu. JKSP „Komstan“ redovno dostavlja izveštaje o količini prikupljenog, deponovanog otpada i njegovoj morfologiji kao i podatke o divljim deponijama Agenciji za zaštitu životne sredine za Nacionalni katastar zagađivača.

2. Odlična pokrivenost prikupljanja otpada, obuhvat 100% naseljenih mesta. Gradska deponija u Osaonici delimično sanirana i rekultivisana, a na 1/3 deponije urađena sanitarna kasetna sa opremom za prečišćavanjem procednih voda.

3. Počelo je sa uspostavljanjem sistema primarne selekcije ambalažnog otpada u domaćinstvima u gradskoj zoni. Odvajanje opasnog otpada i biorazgradivog otpada se ne vrši, već se mešoviti otpad odlaže u sanitarnu kasetu.

4. Opština Trstenik u nacionalnim dokumentima za upravljanje otpadom pripada regionalnom centru za upravljanje otpadom „Region Kraljevo“ i potpisnica je međuopštinskog sporazuma, član skupštine i finansira rad ovog RCUO. Međutim, Skupština opštine Trstenik u 2025 godini

donosi odluku o istupanju iz „Regiona“ Kraljevo i nameri da pristupi RCUO „Kruševac“. To nije moguće, jer je realizacija projekta izgradnje RCUO Kruševac otpočela i nije moguće menjati kompletnu projektno tehničku dokumentaciju. Opština Trstenik niti je istupila niti je pristupila.

4. PREPORUKE ZA DONOSIOCE ODLUKA

Osnovna preporuka je da donosioci odluka ponovo pročitaju tekst LPUO Trstenik za period 2023-2032 godinu i da ozbiljnije rade na ostvarenju definisanih ciljeva:

„Na osnovu analize stanja upravljanja komunalnim otpadom na teritoriji opštine Trstenik predložen je Lokalni plan upravljanja otpadom (LPUO) za period 2023-2032 godine. LPUO uređuje i unapređuje upravljanje komunalnim otpadom i usklađen je sa nacionalnim propisima posebno sa Zakonom o upravljanju otpadom i Programom za upravljanje otpadom u RS. Ovim planom se opština Trstenik priprema za pristupanje uspostavljenom Regionalnom centru za upravljanje otpadom Kraljevo.

Opšti cilj Lokalnog plana upravljanja otpadom opštine Trstenik za period 2022-2032 je uspostavljanje dugoročno održivog ekonomski racionalnog sistema upravljanja otpadom uz smanjenje negativnog uticaja na životnu sredinu i zdravlje stanovnika uključivanjem svih aktera u lokalnoj zajednici.

Opština Trstenik je na postojećoj deponiji napravila sanitarnu kasetu za odlaganje komunalnog otpada. Glavna aktivnost koja predstoji u periodu realizacije LPUO je smanjenje količine otpada i očuvanje prostora za deponovanje pokretanjem projekata koji će imati smanjenje količine otpada za deponovanje sa jedne strane i projekata za iskorišćenje vrednosti otpada uvođenjem cirkularne ekonomije.

U LPUO opštine Trstenik ugrađeni su principi hijerarhije u upravljanju otpadom: *prevencija nastanka otpada, ponovna upotreba -podsticaj za reparaciju, reciklaža- podsticanje odvojenog sakupljanja, ponovno iskorišćenje odvojeno sakupljenog otpada i smanjenje količine deponovanog otpada.*“

Komentar: Nabavka opreme za prikupljanje i transport otpada, početak primarne selekcije komunalnog otpada unapredili su upravljanje otpada, ali sve to nije dalo efekat smanjenja količine deponovanog otpada na sanitarnoj kaseti, već se kasetu ubrzano puni. Najveće su mogućnosti u prevenciji nastanka otpada.

Prema Programu za upravljanje otpadom RS za opštinu Trstenik je predviđeno da pristupi RCUCO „Kraljevo“, a Akcioni plan za sprovođenje Programa upravljanja otpadom za period 2022-2024 predviđa izradu tehničke dokumentacije i početak radova na izgradnji RCUCO „Kraljevo“ iz kredita NR Kine „Čista Srbija“ u 2024.g. To što se kasni sa realizacijom projekta ne pruža mogućnost Opštini Trstenik da pristupi RCUCO „Region Kruševac“.